

Претендиране на обезщетение от извършителя

Как мога да претендирам за обезщетение или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя на престъплението в съдебен процес (наказателно производство) и към кого трябва да се обърна?

В испанското право обичайната процедура за претендиране на обезщетение за причинени вреди е тази на наказателното производство, в рамките на което се разглеждат въпроси както на наказателната отговорност, така и на гражданската отговорност. По тази причина следственият съд (*Juzgado de Instrucción*) предлага на увреденото лице да предяви граждански иск, така че то да може да заяви дали желае да претендира за вреди в рамките на наказателното производство или желае да запази правото си да претендира обезщетение за причинените вреди чрез гражданско производство.

Ако увреденото лице заяви, че желае да претендира за обезщетение за вреди в рамките на наказателното производство, то може да избере дали прокурора да предяви граждански иск от негово име (това ще се случи и ако то не е изявило предпочитание) или, ако желае, да се яви лично (чрез адвокат и съдебния пълномощник).

Ако увреденото лице избере да претендира за обезщетение за вреди извън наказателното производство, то трябва да започне гражданско производство съгласно правилата за тези производства.

Следователно жертвата може да предяви иска за обезщетение за вреди пред съда или лично, посредством изявление в момента, в който ѝ е предоставена възможността да бъде конституирана като граждански ищец, или посредством искане в писмен вид, или чрез адвокат или съдебен пълномощник. Това писмено изявление не е от съществено значение: ако не бъде представено, прокурорът ще извърши действията както по гражданския иск, така и по наказателното производство.

При изготвянето на исковата молба можете да получите помощ от Службите за подкрепа на жертвите на престъпления (*Oficinas de Asistencia a las Víctimas del delito*), които можете да намерите във всички автономни области, в столиците на почти всички провинции, както и в други градове; по отношение на терористични престъпления можете да получите помощ от Службата за информация и подкрепа на жертвите на тероризъм към Националния висш съд (*Oficina de Información y Asistencia a Víctimas del Terrorismo de la Audiencia Nacional*).

В кой момент от наказателното производство следва да предявя искам си?

Можете да предявите искам си във всеки момент от производството, при условие че го направите преди началото на фазата на устните състезания. Следственият съд Ви предлага възможност да предявите искам по време на фазата на разследването, след като е бил уведомен за наличието на увредено лице.

За какво мога да претендирам в искам и как следва да го представя (да посоча общ размер и/или да уточня отделните претърпени вреди, пропуснати ползи и лихви)?

В искам следва да се уточни размерът на претърпените вреди и съдържанието на съответните фактури или декларации за разноски в негова подкрепа, които на по-късен етап ще бъдат разгледани от съдебен експерт.

Има ли специални формуляри за такива искове?

Не

Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на моя искам?

В подкрепа на искам за обезщетение за вреди следва да представите съответните фактури или декларации за разноски, които го подкрепят. Ако сте подали молба за правна помощ, от Вас ще бъде поискано да представите доказателство за Вашите доходи и активи.

Съществуват ли съдебни такси или други разходи, свързани с искам?

Не

Мога ли да получа правна помощ преди и/или по време на производството? Мога ли да я получа, ако не живея в държавата, в която се провежда производството?

Като жертва заявител от момента на първия Ви контакт с органите и длъжностните лица имате правото да получавате информация за процедурата за получаване на правни съвети и защита и, ако е приложимо, условията за безплатно им получаване. Службите за подкрепа на жертвите на престъпления ще Ви предоставят и тази информация.

Като жертва заявител ще бъдете в състояние да подадете искането си за признаване на правото Ви на правна помощ до длъжностното лице или органа, който ви е предоставил информацията за процедурата за получаване на правни съвети и защита и, когато е уместно, за безплатното им получаване. Длъжностното лице или органът ще предаде искането Ви, заедно с предоставените документи, на съответната адвокатска колегия. Искането Ви може да бъде подадено и до Службите за подкрепа на жертвите на престъпления, които ще го предадат на съответната адвокатска колегия.

По принцип като жертва заявител можете да се възползвате от услугите за правни насоки, чрез които се предлага информация във връзка с правната уредба на всички граждани. Тези услуги са организирани от адвокатските колегии във всеки съдебен район.

За да имате достъп до тях, трябва да попълните формуляр, който може да бъде намерен в съдилищата, в Министерството на правосъдието и в други държавни служби, и да докажете, че средствата Ви за издръжка не са достатъчни. Трябва да подадете своето искане до адвокатската колегия в съответния съдебен район, в който пребивавате, ако наказателното производство все още не е започнало. След началото на наказателното производство можете да получите безплатна правна помощ по всяко време, при условие че като жертва се явите лично по време на производството.

Ако сте жертва на престъпление, свързано с основано на пола насилие, не е необходимо първо да докажете, че не разполагате с достатъчно средства, за да получите правна помощ.

Ако сте жертва на тероризъм, също можете да получите правна помощ.

Като жертва на престъпление можете да подадете молба за правна помощ в Испания, ако сте гражданин на която и да е държава — членка на ЕС, и докажете, че не разполагате с достатъчно средства.

Независимо от наличието на средства за образуване на съдебно производство, правото Ви на правна помощ ще бъде признато и помощта ще Ви бъде предоставена незабавно, ако сте жертва на основано на пола насилие, тероризъм или трафик на хора, във всяко производство, което е свързано със, произтичащо от или е резултат от статута Ви на жертва, или ако сте малолетно или непълнолетно лице или имате интелектуална недостатъчност или психично заболяване, когато сте жертва на тормоз или малтретиране.

Това право ще се прилага и по отношение на бенефициери на всякакъв вид помощ, в случай че жертвата почине, при условие че те не са участвали в деянията.

За целите на предоставяне на правна помощ Ви е качеството си на ищец ще се считате за жертва, когато е подадена жалба или е предявен иск или когато е образувано наказателно производство във връзка с някое от посочените престъпления, и ще запазите този статут, докато е в ход наказателното производство или до постановяването на осъдителна присъда след приключване на производството.

Правото на правна помощ ще бъде загубено след произнасянето на окончателна оправдателна присъда или след спиране или прекратяване на производството поради това, че престъпните деяния не са доказани, без да е задължително да се възстановяват разходите за всички получени до момента безплатни ползи.

В различните производства, които могат да бъдат инициирани в резултат на статута Ви на жертва на установените престъпления, и по-специално при производството във връзка с основано на пола насилие, трябва да използвате услугите на същия адвокат, при условие че правото Ви на защита е надлежно гарантирано.

Имате правото на правна помощ, ако годишният Ви доход и доходът на домакинството като цяло не надвишават:

два пъти публичния индекс на доходите с многостранно действие (*Indicador Público de Renta de Efectos Múltiples — IPREM*), който е в сила към момента на подаване на искането, ако въпросните лица не са част от което и да е домакинство. IIPREM е индекс, чиято стойност се установява ежегодно и който се използва за определяне на размера на определени помощи или прага за допустимост за определени помощи, права или публични услуги.

два и половина пъти IPREM, който е в сила към момента на подаване на искането, когато въпросните лица са част от което и да е домакинство с по-малко от четирима членове.

три пъти IPREM, когато домакинствата включват четирима или повече членове.

Ако в качеството си на жертва се ползвате от правна помощ, няма да е необходимо да заплащате следните разходи:

предварителна правна консултация.

възнаграждения за адвокат и съдебен пълномощник.

разходи, произтичащи от публикуването на обявления в официални вестници.

депозитите, необходими за подаването на определени жалби.

плащания за вещи лица.

Освен това ще се ползвате от 80 % намаление от цената на нотариалните документи и удостоверенията от имотния и от търговския регистър.

Кога наказателният съд ще отхвърли или откаже да се произнесе по моя иск срещу извършителя на престъплението?

По принцип в случай на **престъпления, свързани с насилие, и на сексуални престъпления** съдът трябва да прецени дали е налице преднамерено (умишлено) престъпление, свързано с насилие, или сексуалнопрестъпление и да отрази констатацията си в съдебното решение, с което се приключва наказателното производство. В окончателното съдебно решение по наказателното производство трябва да бъде ясно определена причинно-следствената връзка между престъплението и уврежданията или вредите за здравето, или, ако е приложимо, смъртта.

Със съдебното решение, с което се приключва наказателното производство, е възможно също така да бъде разпоредено спиране на производството или неговото прекратяване.

Съгласно испанското законодателство по наказателноправни въпроси спирането на производството е целесъобразно, ако извършването на престъпление, довело до съдебното дело, не е надлежно доказано или ако се стигне до заключение, че е извършено престъпление, но няма достатъчно основания да се обвиняват конкретни лица за извършители, съучастници или помагачи.

Прекратяването на производството е целесъобразно, ако не е налице основателен признак за извършването на деянието, довело до съдебното дело, ако деянието не представлява престъпление или ако лицата, дадени под съд като извършители, съучастници или помагачи, изглежда са освободени от наказателна отговорност.

В случай на **терористични престъпления** съдът трябва да прецени като цяло дали е налице гражданска отговорност за деянията и вредите, предвидени в приложимото законодателство. Предоставянето на признатите съгласно испанското законодателство относно тероризма помощ и ползи, се подчинява на принципите относно предоставянето на обезщетение, определени в Европейската конвенция относно обезщетението на жертвите на престъпления, свързани с насилие.

Мога ли да обжалвам това решение или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?

Ако разследващият магистрат (в съд или съдебен орган) реши да прекрати производството — т.е. да разпореди, че е налице липса на основание за произнасяне — жертвата може да обжалва, ако се е явила лично по време на производството и е частен обвинител.

Съгласно испанското законодателство по наказателноправни въпроси спирането на производството е целесъобразно, ако извършеното престъпление, довело до съдебното дело, не е надлежно доказано или ако се стигне до заключение, че е извършено престъпление, но няма достатъчно основания да се обвиняват конкретни лица за извършители, съучастници или помагачи.

Прекратяването на производството е целесъобразно, ако не е налице основателен признак за извършването на деянието, довело до съдебното дело, ако деянието не представлява престъпление или ако лицата, дадени под съд като извършители, съучастници или помагачи, изглежда са освободени от наказателна отговорност.

В случай на **престъпления, свързани с насилие, и на сексуални престъпления** съдебно решение, с което се приключва наказателното производство и срещу което не е налице друго средство за правна защита, обикновено е необходимо, за да може да се подаде молба за предвидените от закона различни видове помощ. Във връзка с това окончателното решение по наказателното производство може да бъде обжалвано в определения срок чрез подаване на жалби, както и посочено във въпросното решение.

Ако ми бъде присъдено обезщетение от съда, как да гарантирам изпълнението на съдебното решение срещу извършителя и каква помощ мога да получа в това отношение?

В случай че извършителят е обявен за частично неплатежоспособен, държавата ще плати цялата помощ или част от нея.

Държавата ще встъпи в правата Ви срещу страната, която носи гражданска отговорност за престъплението, до пълния размер на временната или окончателната помощ, която Ви е била предоставена като жертва или бенефициер.

Държавата може да предяви регресен иск срещу страната, която носи гражданска отговорност за престъпното деяние, с който да поиска пълното или частичното възстановяване на предоставената помощ.

Този иск се предявява, когато е уместно, чрез процедурата за административно принудително събиране и ще се прилага, наред с другото, в следните случаи:

когато окончателното съдебно решение постановява липсата на престъпление.

когато след плащане на помощта Ви — в качеството си на жертва, както и Вашите бенефициери, получите на каквото и да е основание пълно или частично обезщетение за понесените вреди в срок от три години от предоставянето на помощта.

когато помощта е получена въз основа на предоставяне на погрешна или преднамерено непълна информация или чрез други измамни средства, както и на умишленото пропускане на обстоятелства, които биха довели до отказ или намаляване на претендираната помощ.

когато присъденото в съдебното решение обезщетение е по-малко от временната помощ.

Този иск ще бъде предявен от държавата в качеството ѝ на участник в наказателното или гражданското производство, без да се засяга гражданският иск, който може да бъде предявен от прокурора.

Жертвите могат да получат помощ чрез съответните Служби за подкрепа на жертвите на престъпления или в случай на терористични престъпления могат да получат чрез Службата за информация и подкрепа на жертвите на тероризъм към Националния висш съд всякаква информация, която им е необходима по тези въпроси като жертви на престъпление.

Службите за подкрепа на жертвите на престъпления ще Ви предоставят информация за възможността, която имате като жертва да участвате в изпълнението на присъдата лишаване от свобода, и ще Ви съдействат по всички възможни начини, за да можете да упражнявате признатите Ви от закона права.

Ако сте жертва на тероризъм, Службата за информация и подкрепа на жертвите на тероризъм към Националния висш съд ще Ви предостави информационните средства, необходими за намирането на всякаква информация, свързана с изпълнението на присъдата лишаване от свобода, до момента на пълното ѝ изпълнение, особено в случаите, когато се предоставят обезщетения или се освобождават осъдените. Освен това в рамките на работата по досиетата за обезщетение тя ще Ви предостави в качеството Ви на жертва информация за получаване на удостоверения за окончателни решения, разпореждания да не се изпълняват граждански задължения и други документи, необходими за разглеждане на законоустановената помощ.

Последна актуализация: 30/08/2019

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия.

Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.